

Enheten för främjande och tillträdesfrågor

Föredragande

Linda Puhls
Utredare

010-470 0574
linda.puhls@uhr.se

KONSEKVENsutREDNING

Diarienummer

4.1.2-00262-2020

Datum

2020-03-13

Postadress

Box 45093
104 30 Stockholm

Besöksadress

Wallingatan 2
111 60 Stockholm

Telefon

010-470 03 00

Org nr

202100-6487

www.uhr.se

Konsekvensutredning avseende förslag till föreskrifter om ändring i Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2019:1) om särskild behörighet

Konsekvensutredningen innehåller en utredning av konsekvenserna avseende förslag till ändring av 1–3 §§ samt bilaga 1, 2 och 3 i Universitets- och högskolerådets föreskrifter (2019:1) om särskild behörighet. Innehållet i konsekvensutredningen utgår från 6–8 §§ i [förordningen \(2007:1244\) om konsekvensutredning vid regelgivning](#).

Bakgrund

Föreskrifterna om särskild behörighet grundar sig i den ändring i högskoleförordningen (1993:100) som regeringen beslutade om i juli 2018. Den nya regleringen innebär bland annat att särskild behörighet inte ska anges i områdesbehörigheter samt att områdeskurser tas bort och därmed inte ska ge meritpoäng (se prop. 2017/18:204, Bet. 2017/18:UbU25 och rskr 2017/18:331).

I samband med ändringen fick Universitets- och högskolerådet (UHR) bemyndigande att föreskriva om särskild behörighet till utbildning på grundnivå som vänder sig till nybörjare. UHR fattade i januari 2018 beslut om Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2019:1) om särskild behörighet.

UHRFS 2019:1 innefattar i nuläget enbart bestämmelser om särskild behörighet för utbildning i gymnasieskolan och i kommunal vuxenutbildning som påbörjats efter den 30 juni 2011, respektive 30 juni 2012. UHR föreslår därför att bestämmelser gällande särskild behörighet för äldre gymnasieformer ska föras in i föreskriften.

Allmänt

1. Beskrivning av problemet och vad man vill uppnå

Enligt Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2019:1) om särskild behörighet ska särskild behörighet användas för utbildning som påbörjas efter den 31 maj 2022. I nuläget saknas reglering för äldre gymnasieformer. Lärosäten behöver tid att fatta nödvändiga beslut om behörighet till sina utbildningar och information kring de nya behörighetskraven behöver kunna spridas i god tid innan bestämmelserna ska tillämpas första gången. Det är därför av vikt att reglering för äldre gymnasieformer förs in i föreskrifterna.

De föreslagna ändringarna innebär att sådan reglering förs in i föreskrifterna. Det gäller betyg enligt:

- kursplaner i gymnasieskolan och gymnasial vuxenutbildning som infördes hösten 2000, respektive 1 juli 2001
- kursplaner i gymnasieskolan och gymnasial vuxenutbildning som infördes den 1 juli 1992, respektive 1 juli 1994
- ämnen och etappindelade ämnen från äldre gymnasieformer

Bilaga 1

I bilaga 1 för särskild behörighet som gäller för utbildningsprogram som vänder sig till nybörjare och som leder till yrkesexamen har två nya avdelningar införts.

I avdelning B regleras de särskilda behörigheter som gäller för sökande med gymnasimeriter från kursplaner i gymnasieskolan och gymnasial vuxenutbildning som infördes hösten 2000, respektive 1 juli 2001, samt för kursplaner i gymnasieskolan och gymnasial vuxenutbildning enligt de kursplaner som infördes den 1 juli 1992, respektive 1 juli 1994.

I Universitets- och högskolerådets föreskrifter (UHRFS 2013:2) om områdesbehörigheter regleras kursplaner i dessa två gymnasiesystem i separata avdelningar. En av orsakerna till uppdelningen är att de olika gymnasiesystemen har olika områdeskurser i områdesbehörigheterna.

En konsekvens av att områdesbehörigheterna försvinner, är att även områdeskurser kommer att upphöra att gälla. När områdeskurserna tas bort är skillnaden mellan kurserna i de två gymnasiesystemen marginella. Fem kurser skiljer i namn, men motsvarar varandra, till exempel Moderna språk/Aktuellt språk och Latin/Latin med allmän språkbehandling. UHR bedömer att det blir tydligare och enklare att se vilka krav på särskild behörighet som ställs om dessa istället redovisas i en gemensam avdelning, snarare än att ha två nästintill identiska avdelningar att kontrollera.

I avdelningen C regleras de särskilda behörigheter som gäller för sökanden med meriter från äldre gymnasieformer.

Behörigheterna i respektive avdelning följer av de särskilda behörigheter som tidigare beslutades om för utbildning i gymnasieskolan och kommunal

vuxenutbildning som påbörjats efter den 30 juni 2011 respektive 30 juni 2012. De framgår av föreskriftens avdelning A i bilaga 1.

I avdelning A har en korrigering gjorts, en tidigare saknad etta har lagts till i Samhällskunskap 1a1 i den särskilda behörigheten för Arbetsterapeut.

Bilaga 2

I bilaga 2 har två tabeller om vilka kurser i de särskilda behörigheterna som får ersättas av vissa kurser från vissa program lagts till. Det gäller betyg enligt:

- kursplaner i gymnasieskolan och gymnasial vuxenutbildning som infördes hösten 2000, respektive 1 juli 2001
- kursplaner i gymnasieskolan och gymnasial vuxenutbildning som infördes den 1 juli 1992, respektive 1 juli 1994

Behörigheterna i respektive ny tabell följer av vad som regleras i UHRFS 2013:1. Inga ändringar av vilka kurser som får ersättas av vissa kurser från vissa program har gjorts.

Tabell 3 har fått samma disposition som tabell 1 och 2, så att redovisning görs efter vilken kurs som ersättningskurserna motsvarar. Vidare har tabellen utökats till att gälla även de kursplaner som infördes den 1 juli 1994.

Bilaga 3

I bilaga 3 har reglering för kurser och ämnen enligt äldre gymnasieformer som får användas för särskild behörighet till annan utbildning, lagts till. Det gäller betyg enligt:

- kursplaner i gymnasieskolan och gymnasial vuxenutbildning som infördes hösten 2000, respektive 1 juli 2001
- kursplaner i gymnasieskolan och gymnasial vuxenutbildning som infördes den 1 juli 1992, respektive 1 juli 1994
- ämnen och etappindelade ämnen från äldre gymnasieformer

De särskilda behörigheter som gäller för sökanden med gymnasimeriter från slutbetyg föreslås även i bilaga 3 anges i en gemensam tabell.

Övriga ändringar

En ny paragraf har lagts till föreskriften. 4 § föreslås reglera särskild reglering för vissa behörigheter i engelska och matematik.

För sökanden med gymnasieexamen får engelska 6 inte användas som särskilt behörighetskrav då kursen ingår i den grundläggande behörigheten. För äldre gymnasieformer är kravet på engelska i den grundläggande behörigheten på en lägre nivå. För att säkerställa att lärosäten ska kunna ange helt nödvändiga förkunskapskrav i engelska på en likvärdig nivå för alla sökanden anger 4 § att lärosäten i förekommande fall kan ange det särskilda behörighetskravet som engelska B eller motsvarande.

Den särskilda behörigheten matematik 4 kan motsvaras av två olika kurser från slutbetyg, matematik D eller matematik E. För att säkerställa att lärosäten även fortsatt ska kunna ange förkunskapskrav som är helt nödvändiga för utbildningen anger 4 § att lärosäten i förekommande fall ska specificera vilken av kurserna matematik D eller matematik som motsvarar behörighetskravet i Matematik 4.

2. Beskrivning av alternativa lösningar för det man vill uppnå och vilka effekterna blir om någon reglering inte kommer till stånd

UHR bedömer att det saknas alternativa lösningar och att behörigheterna behöver regleras i föreskrift för att en rättssäker och enhetlig tillämpning ska kunna uppnås. Om UHR väljer att inte föreskriva om särskild behörighet för äldre gymnasieformer blir effekten framför allt att sökande med äldre meriter inte kommer att veta vilka krav på särskild behörighet som kommer att ställas på dem om de väljer att söka vidare till högskolan.

3. Uppgifter om vilka som berörs av regleringen

Regleringen kommer främst att beröra sökande till högskolan som avslutat sin gymnasieutbildning innan 2014. Men även sökande som fram till och med juni 2020 läst kurser i inom gymnasial vuxenutbildning enligt kursplaner som infördes hösten 1 juli 2001 berörs.

Regleringen berör lärosäten så till vida att dessa måste fatta beslut om särskild behörighet till vissa utbildningar.

Regleringen berör även vidareinformatörer som exempelvis studie- och yrkesvägledare vid lärosäten och vid kommunal vuxenutbildning.

4. Uppgifter om de bemyndiganden som myndighetens beslutanderätt grundar sig på

I 7 kap. 8 § högskoleförordningen (1993:100) regleras de särskilda behörighetskrav som får gälla för utbildning som påbörjas på grundnivå och som vänder sig till nybörjare. I 7 kap. 9-10 §§ högskoleförordningen bemyndigas UHR att föreskriva om vilka krav på särskild behörighet i form av kurser från gymnasieskolan som ska gälla för ett utbildningsprogram som vänder sig till nybörjare och som leder till yrkesexamen eller konstnärlig examen samt vilka kurser från gymnasieskolan högskolan får använda som särskilt behörighetskrav till annan utbildning på grundnivå som vänder sig till nybörjare.

I 5 kap. 2 a § förordningen (1993:221) för Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) regleras de särskilda behörighetskrav som får gälla. I 5 kap. 2 b § samma förordning bemyndigas UHR att föreskriva om särskild behörighet i form av gymnasiekurser för utbildningsprogram inom SLU som vänder sig till nybörjare och som leder till en yrkesexamen. UHR får även, enligt kap 5 2 c §, föreskriva om vilka kurser från gymnasieskolan som får användas som särskilt behörighetskrav till annan utbildning på grundnivå.

5. Uppgifter om vilka kostnadsmässiga och andra konsekvenser regleringen medför och en jämförelse av konsekvenserna för de övervägda regleringsalternativen

Ändringen kommer att medföra att lärosäten behöver uppdatera lokala regler om tillträde till högre utbildning samt informationsmaterial. De föreslagna ändringarna kommer att innebära vissa ekonomiska konsekvenser för lärosäten. Några kostnader utöver vad som beror på ändringarna i högskoleförordningen beräknas dock inte tillkomma.

Det datatekniska systemet NyA behöver uppdateras så att behörighetskontroller och meritvärdering följer de nya reglerna. Bedömningshandboken, som tas fram av en arbetsgrupp utsedd av Sveriges universitets och högskoleförbund och som används som underlag i antagningen, behöver uppdateras med de nya reglerna och information till vidareinformatörer. Webbplatser som används för anmälan till högskolestudier måste uppdateras.

6. Bedömning av om regleringen överensstämmer med eller går utöver de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen med mera

Regleringen överensstämmer med de skyldigheter som följer av Sveriges anslutning till Europeiska unionen.

7. Bedömning av om särskilda hänsyn behöver tas när det gäller tidpunkten för ikraftträdande och om det finns behov av speciella informationsinsatser

De nya föreskrifterna föreslås träda ikraft den 1 augusti 2020, och ska gälla för utbildning som påbörjas efter maj 2022.

Sökande med betyg från äldre gymnasieformer har behov av information gällande särskild behörighet. Genom att göra förändringen i regelverket i god tid innan reglerna ska tillämpas bör information om förändringen kunna nå berörda grupper.

Informationsinsatser är nödvändiga för att presumtiva sökande och återsökande samt vidareinformatörer, som exempelvis studie- och yrkesvägledare, ska få kännedom om de förändrade reglerna.

Kommuner och regioner

Regleringen bedöms inte få effekter för kommuner eller regioner.

Det behöver dock säkerställas att vidareinformatörer, så som studievägledare, får information om de nya reglerna.

Företag

Regleringen bedöms inte få effekter av betydelse för företags arbetsförutsättningar, konkurrensförmåga eller villkor i övrigt.

Samråd

Beskrivning av ett eventuellt tidigt samråd

Visst samråd har skett med Skolverket och Överklagandenämnden för högskolan.

Kontaktperson

Ange vem som kan kontaktas vid eventuella frågor

Vid frågor om konsekvensutredningen eller föreskrifterna kan Linda Puhls, Universitets- och högskolerådet, kontaktas. Telefon 010-4700574, E-post; linda.puhls@uhr.se.